SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

Vanda KRAFT SOIĆ • Iva MRŠIĆ FELBAR (ur.)

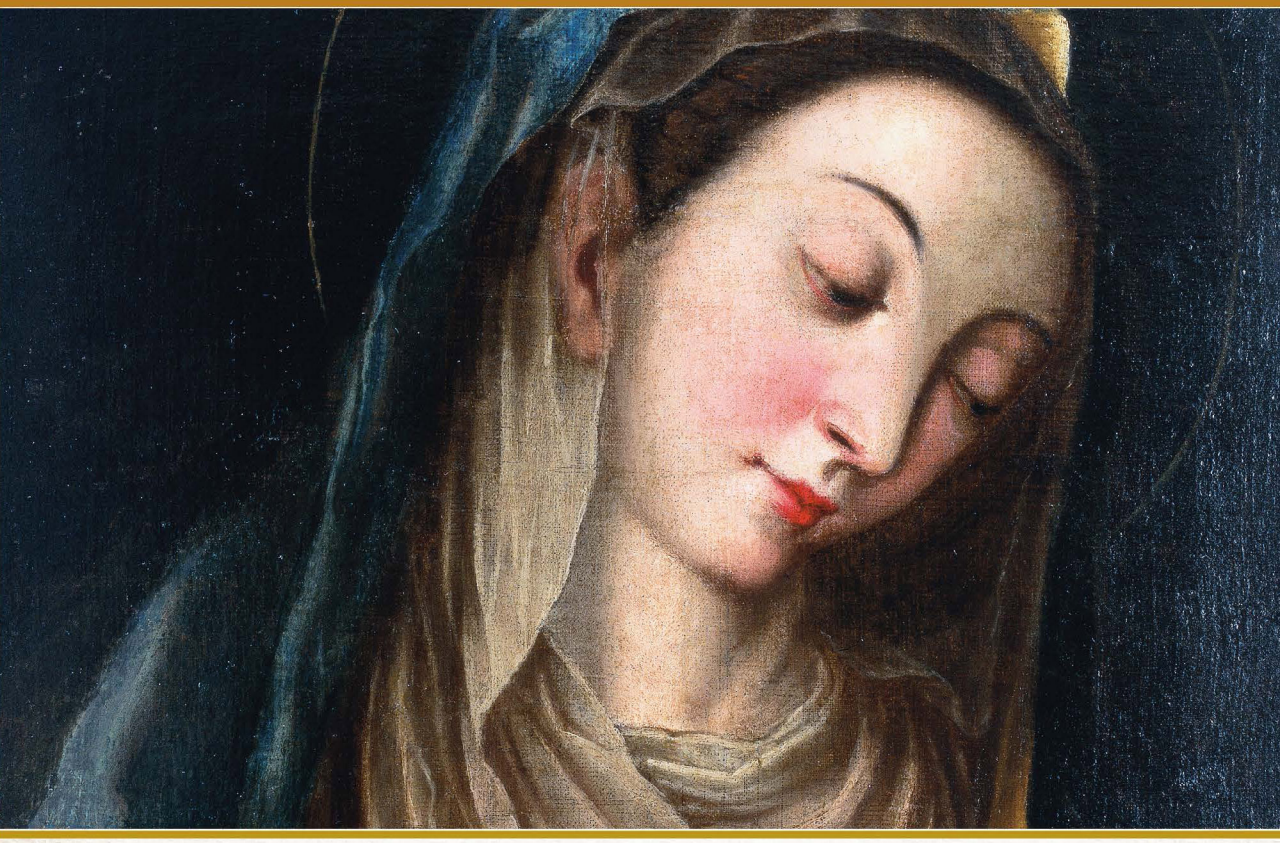

U SUSRET JUBILEJU 300. OBLJETNICE OBRANE SINJA (1715. – 2015.)

Prouke o Svetištu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon Drugoga vatikanskog koncila

ZBORNIK RADOVA

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

U SUSRET JUBILEJU 300. OBLJETNICE OBRANE SINJA (1715. – 2015.)
Prouke o Svetištu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon Drugoga vatikanskog koncila

Zbornik radova Nacionalnoga mariološko-marijanskog simpozija
Sinj, 19. – 22. rujna 2013.

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

U SUSRET JUBILEJU 300. OBLJETNICE OBRANE SINJA (1715. – 2015.)
Prouke o Svetištu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon Drugoga vatikanskog koncila

Zbornik radova

Biblioteka: Zbornici radova
Knjiga XI.

Sunakladnici
Sveučilište u Zagrebu, Katolički bogoslovni fakultet
Kršćanska sadašnjost d. o. o.

Za sunakladnike
Mario Cifrak, dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Stjepan Brebrić, direktor Kršćanske sadašnjosti d. o. o.

Povjerenstvo za izdavačku djelatnost Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Nenad Malović, Anto Barišić, Ana Biočić, Nedjeljka s. Valerija Kovač, Vanda Kraft Soić

Uredile
Vanda Kraft Soić
Iva Mršić Felbar

Recenzenti
Andrea Filić
Boris Vulić

Jezična lektura i korektura
Milica Mikecin

Prijelom i grafičko oblikovanje
Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Tisak:
Denona d. o. o., Zagreb

Naklada: 500
ISBN: 978-953-6420-24-7 (Sveučilište u Zagrebu, Katolički bogoslovni fakultet)
ISBN: 978-953-11-1440-0 (Kršćanska sadašnjost)

Tiskano u ožujku 2021.

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001091002.

Copyright ©: Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Kršćanska sadašnjost d. o. o.
Knjiga je objavljena uz financijsku potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

U SUSRET JUBILEJU 300. OBLJETNICE OBRANE SINJA (1715. – 2015.)

Prouke o Svetištu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon Drugoga vatikanskog koncila

ZBORNIK RADOVA NACIONALNOGA
MARIOLOŠKO-MARIJANSKOG SIMPOZIJA
SINJ, 19. – 22. RUJNA 2013.

UREDILE:
Vanda KRAFT SOIĆ – Iva MRŠIĆ FELBAR

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Kršćanska sadašnjost

Zagreb, 2021.

Sadržaj

PREDGOVOR 7

Ivan DUGANDŽIĆ
BIBLIJSKI POKRET XX. STOLJEĆA I SUVREMENA MARIOLOGIJA 11

Adalbert REBIĆ
MARIJA I NJEZIN *MAGNIFICAT* U KONTEKSTU TEOLOGIJE OSLOBOĐENJA 35

Blaž TOPLAK
POVJESNIČARI I PISCI O GOSPI SINJSKOJ 53

Stjepan ČOVO
TRI STOLJEĆA HODOČAŠĆA GOSPI SINJSKOJ U SINJU 75

Hrvatin Gabrijel JURIŠIĆ
ŠTOVATELJI I APOSTOLI ČUDOTVORNE GOSPE SINJSKE 107

Bruno PEZO
FRA MARIJO STIPIĆ, NEUMORAN ŠIRITELJ ŠTOVANJA GOSPE SINJSKE 147

Petar LUBINA
MARIJIN LIK I ULOGA U GLASNIKU *GOSPA SINJSKA* 173

Hana BREKO KUSTURA
GLAZBENI KODEKSI FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U SINJU (18. STOLJEĆE) 221

Zvonko DŽANKIĆ
KRUNICA I NJEZINA POVEZANOST S DOMOVINSKIM RATOM 233

Sanja VULIĆ
O MARIJANSKIM PUČKIM BLAGDANSKIM IMENIMA U TRILJU I OVRLJI 245

Hrvojka MIHANOVIĆ-SALOPEK
SUVREMENO PJESNIŠTVO SINJSKE KRAJINE O GOSPI SINJSKOJ 253

Josip ŠIMIĆ
FEMINISTIČKA TEOLOGIJA I NJEZINO TUMAČENJE MARIJANSKIH DOGMI 299

Ivan KARLIĆ – Matija MILOŠIĆ
BOGORODICA MARIJA U UČENJU PAPE SV. IVANA PAVLA II. 317

Tomislav FILIĆ
BLAŽENA DJEVICA MARIJA U OBRAĆANJIMA HRVATIMA SV. IVANA PAVLA II. 349

Andrea FILIĆ
ZNAČAJ MARIJINIH I ŽENSKIH VRIJEDNOSTI U ŠAGI-BUNIĆEVIM PROMIŠLJANJIMA O SUVREMENOJ CIVILIZACIJI 379

Marija MIRKOVIĆ – Vitomir BELAJ
IZVOR SLIKE GOSPE SINJSKE 427

Petar LUBINA
PREGLED HRVATSKE MARIJANSKE BIBLIOGRAFIJE OD 2012. DO 2015. GODINE 439

Predgovor

Hrvatski mariološki institut Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu objavljuje dvanaesti u nizu znanstveni zbornik radova s nacionalnih mariološko-marijanskih skupova u organizaciji Instituta, dvadeset i treći po redu, imajući u vidu i zbornike radova Hrvatske sekcije međunarodnih mariološko-marijanskih skupova u organizaciji Papinske međunarodne marijanske akademije, te one objavljene u posebnoj prigodi. Zbornik sabire radove s Nacionalnoga mariološko-marijanskog simpozija održanog u Sinju od 19. do 22. rujna 2013. godine pod nazivom „U susret jubileju 300. obljetnice obrane Sinja (1715. – 2015.). Prouke o Svetištu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon II. vatikanskog sabora", u suorganizaciji Hrvatskoga mariološkog instituta i Svetišta Gospe Sinjske. Na tom je simpoziju mariološka i marijanska tematika obrađena s različitih vidova i disciplina: teologije, povijesti, glazbe, književnosti i jezikoslovlja. Zbornik donosi, redom kojim su izloženi na simpoziju, šesnaest znanstvenih članaka napisanih na temelju izlaganjâ sa simpozija, koje potpisuje osamnaest autora, a zaokružen je pregledom hrvatske marijanske bibliografije od 2012. do 2015. godine.

Radovima sabranim u Zborniku tematizira se biblijski pokret 20. stoljeća u Katoličkoj crkvi, prikazujući njegove početke i razvoj, koji svoj vrhunac doseže na Drugome vatikanskom koncilu te njegov utjecaj na suvremenu mariologiju (I. Dugandžić); izlaže se Marijin *Magnificat* pod socijalnim, filantropskim i antropološkim vidom u kontekstu teologije oslobođenja (A. Rebić); prikazuju se zapisi i djela povjesničarâ, znanstvenikâ, pjesnikâ i pisaca kao i važne publikacije posvećene Gospi Sinjskoj (B. Toplak); rezimiraju se tri stoljeća hodočašća Gospi Sinjskoj u Sinju prikazom njihove povijesti, velikih hodočasničkih skupova, spomenom znamenitih hodočasnika, ukazujući istom na konstantno povećavanje broja hodočašća kao i na utjecaj Svetišta Gospe Sinjske na vjeru stanovnika Sinja, Cetinske krajine i šire okolice (S. Čovo); donosi se biobibliografija i naznačuje doprinos istaknutih štovateljâ i apostolâ čudotvorne Gospe Sinjske (G. Jurišić); prikazuje se život i djelovanje fra Marija Stipića, koji je svojim spisateljskom i izdavačkom djelatnošću kao i nesebičnom brigom za hodočasnike u Svetištu Gospe Sinjske bio neumoran širitelj štovanja Gospe

Sinjske (B. Pezo). Nadalje, u prilozima sadržanim u Zborniku istražuje se Marijin lik i njezina uloga onako kako je ocrtana u glasniku nazvanom *Gospa Sinjska*, prikazujući također i sâm mjesečnik kao i društvene i vjerske prilike u kojima je izlazio (1922. – 1944.) (P. Lubina); predstavlja se glazbeni Arhiv franjevačkog samostana u Sinju, s poglavitim osvrtom na rukopisne kantuale 18. stoljeća (H. Breko Kustura); ukazuje se na značenje i simboliku Gospine krunice u Domovinskom ratu (Z. Džankić); analiziraju se marijanska pučka blagdanska imena u Trilju i Ovrlji (S. Vulić); pruža se antologijski pregled najistaknutijih suvremenih marijanskih pjesnika Sinjske krajine i Splitsko-makarske nadbiskupije te se donosi idejna analiza njihovih marijanskih pjesama i uspostavlja tipologija izraza (H. Mihanović-Salopek). Zbornik također nudi povijesno-kritičko tumačenje feminističke teologije uz prikaz i analizu njezine interpretacije Marijina lika i marijanskih dogmi (J. Šimić); ističe se doprinos Ivana Pavla II. postkoncilskoj mariologiji i izdvajaju se važni naglasci papine mariološke misli sadržane u njegovu učenju (I. Karlić – M. Milošić) te se upoznaje s prevladavajućim mariološkim temama i karakterističnim mariološkim naglascima u obraćanjima Hrvatima istog pape (T. Filić). Usto se u radovima Zbornika daje uvid i u značaj Marijinih i ženskih vrijednosti u Šagi-Bunićevim promišljanjima o suvremenoj civilizaciji, kao mogućih čimbenika njezina ozdravljenja i oplemenjivanja (A. Filić) te se nastoji utvrditi izvor slike Gospe Sinjske, čije je likovno podrijetlo zasad nepoznato (M. Mirković – V. Belaj). Zbornik se zaključuje vrijednim pregledom hrvatske marijanske bibliografije od 2012. do 2015. godine (P. Lubina), koji dopunja bibliografiju istog autora za razdoblje od 1990. do 2011. godine, objavljenu u šest priloga u prethodnim zbornicima radova s međunarodnih i nacionalnih mariološko-marijanskih znanstvenih skupova.

Zahvaljujemo svima koji su veoma strpljivo čekali objavljivanje ovog Zbornika, osobito autorima radova. Troje od njih, ujedno dugogodišnjih članova Hrvatskoga mariološkog instituta, nažalost, više nije među nama. To su prof. dr. sc. Adalbert Rebić (1937. – 2014.), Bruno Pezo, prof. (1948. – 2015.) te Marija Mirković-Belaj, prof. (1935. – 2017.). Zahvalu upućujemo i sisačkom biskupu mons. dr. sc. Vladi Košiću za čijeg je mandata na čelu Hrvatskoga mariološkog instituta organiziran i održan ovaj simpozij, upravi Svetišta Gospe Sinjske, koje je bilo suorganizator i domaćin simpozija. Zahvaljujemo i sadašnjem predstojniku Hrvatskoga mariološkog instituta prof. dr. sc. Ivanu Karliću, koji se od početka svojeg mandata

svesrdno zalagao za objavljivanje Zbornika, izdavačima, Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i Kršćanskoj sadašnjosti, koji su Zbornik uvrstili u svoj izdavački plan, kao i Ministarstvu znanosti i obrazovanja na financijskoj potpori. Naposljetku velika hvala i recenzentima pojedinih radova te onima čitavog Zbornika, doc. dr. sc. Andrei Filić i doc. dr. sc. Borisu Vuliću, na stručnosti i pomoći.

Vanda Kraft Soić i *Iva Mršić Felbar*

ZBORNICI RADOVA
KATOLIČKOGA BOGOSLOVNOG FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

I.

50. obljetnica svečanog otvaranja i početka Drugoga vatikanskog koncila

II.

Filozofija i teologija u kontekstu znanstveno-tehničke civilizacije

III.

Štovanje Bogorodice na području Sisačke biskupije

IV.

Filozofija i religija – suvremene perspektive

V.

Mariologija nakon Drugoga vatikanskog koncila:
prihvaćanje, rezultati i perspektive

VI.

Religija između hermeneutike i fenomenologije

VII.

Nastavničke kompetencije

VIII.

Da život imaju

IX.

Sv. Nikola Tavelić mučenik – njegovo vrijeme i trajna poruka

X.

Uzvjerovah, zato besjedim (2 Kor 4,13)

XI.

U susret jubileju 300. obljetnice obrane Sinja (1715. – 2015.)
Prouke o Svetištu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon
Drugoga vatikanskog koncila

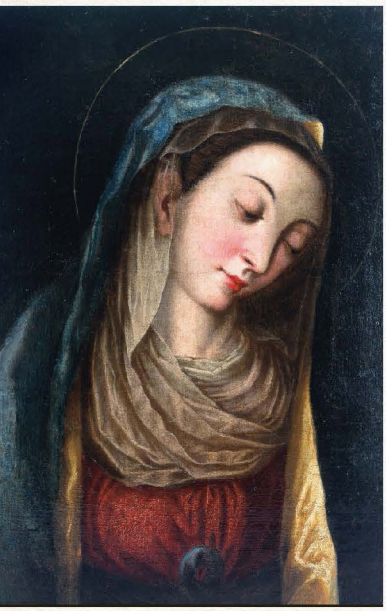

Zbornik sabire radove s Nacionalnoga mariološko-marijanskog simpozija održanog u Sinju od 19. do 22. rujna 2013. godine pod nazivom „U susret jubileju 300. obljetnice obrane Sinja (1715. – 2015.). Prouke o Svetištu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon Drugoga vatikanskog sabora“, u suorganizaciji Hrvatskoga mariološkog instituta i Svetišta Gospe Sinjske. Na tom je simpoziju mariološka i marijanska tematika obrađena s različitih vidova i disciplina: teologije, povijesti, glazbe, književnosti i jezikoslovlja. Zbornik donosi, redom kojim su izloženi na simpoziju, šesnaest znanstvenih članaka napisanih na temelju izlaganjâ sa simpozija, koje potpisuje osamnaest autora, a zaokružen je pregledom hrvatske marijanske bibliografije od 2012. do 2015. godine.

ISBN 978-953-11-1440-0
9 789531 114400
Cijena: 220 kn